GODZIENNA

Nr 28. ROK 1832. PONIEDZIAŁEK 30. STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 po połudn: w drukarni ST. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna........złp: 12.
Miesięczna....... „ 5.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Za donie: od wier: g. 15.

Gazeta Krakowska

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0 ° Reaumiura.

Dzień godzina	Barometr na 0° R.	Therm:	Higro-metr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
7	27 6. 613	-- 1. 2	-- 6,3	wschodni słaby	pochmurno	
29. 12	„ 6. 664	† 2. 2	4,0	„ „	„ „	
3	„ 6. 706	† 2. 0	4,0	„ „	„ „	
9	„ 6. 720	† 0. 2	-- 6.0	pół. zachodni słaby	„ „	

Część Nieurzędowa.

ROSSYA.

PETERSBURG 6 Stycznia.

— Ukaz cesarski do rządzącego senatu d. 3 grudnia. »W celu uprzątnienia trudności, zdarzających się teraz przy wchodzeniu do służby cywilney mieszkańców zachodnich (od Polski przyłączonych) gubernii, niezapisanych do spisu ludności płacącey podatki, lecz którzy niezupełnie jeszcze dowiedli swego szlachectwa, uznaliśmy za przyzwoite dozwolić przyjmować ich do służby za świadectwami samych tylko deputackich szlacheckich zgromadzeń i po należytem przeświadczeniu się o tém, iż się nieznaydują w podatkowym spisie; z warunkiem, iżby władze mieyscowe, przyjąwszy takowe osoby do służby natychmiast przedstwiały dokumenta ich do Heroldyi, która rozpatrzyć je koniecznie powinna w przeciągn pół roku, obok tego rozkazujemy: tych, których dowody uznane będą za niedostateczne, nierugując dla tego ze służby policzyć do klassy sług kancellaryjnych trzeciego rzędu, którzy do pierwszey officerskiey rangi powinni służyć lat 6: ci zaś których szlachectwo przez Heroldyą potwierdzone zostanie, mają na mocy ogólnych ustaw używać w służbie wszystkich praw i przywilejów stanowi temu właściwych.»

ANGLIA

LONDYN 17 Stycznia.

— Traktat stanowczy zaczepnego i odpornego przymierza pomiędzy królem hiszpańskim Ferdynandem i Don Miguelem portugalskim został dnia 22 grudnia podpisany. — Xiążę Talleyrand miał wczoray w wydziale spraw zagranicznych naradę z hrabią Grey i vicehrabią Palmerston.

— Dnia wczorayszego o godzinie 10 z rana otworzono w Bristol sąd wojenny na podpułkownika Brereton, który jak wiadomo podczas zaszłych tam rozruchów dowodził załogą, a któremu zarzucają niedbalstwo i niedołężność w rozpędzaniu wichrzycieli. Sprawa ta robi bardzo wielkie wrażenie i z tego powodu sala sądowa wcześnie już była napełniona. Jest nadzieja, iż z processu tego wykryje się przyczyna, dla którey gmin tak

długo był w posiadaniu miasta. Jenerał d'Albiac rozwinął skargę, poczem rozpoczęto słuchać świadków. Podobnież odbywa się bez przerwy śledztwo brystolskiey kommissyi specyalney i 20 osób oskarżonych, uznano już za winne.

— Kapitan Sartorius bardzo uzdolniony officer marynarki, który dowodzi wyprawą Don Pedra oświadczył, iż jest bardzo kontent z ludzi, składających osadę rozmaitych okrętów. Tylko około 70 ludzi powróciło na statku lord Blayney, otrzymawszy w Bell Jsle co do grosza swoją płacę.

— Codziennie oczekują tu teraz ogłoszenia 30 lub 40 nominacyj nowych parów, dla postawienia ministeryum w możności, utrzymania, jak mówią torysowie, niegodziwego rewolucyjnego bilu, lub jak go nazywają stronnicy, dla uskutecznienia zbawienney, równie od króla jak od ludu upragnioney, niezbędney poprawy systemu reprezentacyi. Większa część tych nowych parów, mają bydź naystarsi synowie parów, lub bezpośredni dziedzice istnących już godności, przez których pomnożenie parów, nie będzie długo trwałe; mimo to lord Grey uczynił co było w jego mocy dla uniknienia tego kroku, który na wszelki przypadek musi poniżyć izbę wyższą w oczach ludu, a następnym ministrom może posłużyć za przykład w gorszych jeszcze celach; lecz toryssowie żadnym sposobem nie chcieli wchodzić w układy, przy którychby ministeryum było się mogło utrzymać przed ludem i krok ten stał się teraz koniecznym. Lecz kiedy o to wiodą spór, równie jak o bil reformy w ogóle, który przecież jak wszystkie zmiany czasu jest jedynie dziełem ducha, wczasie objawiającego swoje działania, duch ten już w skrytości, już głośno i otwarcie przysposabia inne zmiany, które wkrótce staną się rownie niezbędne jak teraz reforma parlamentu. Pierwsza reforma dotyczyć będzie majątków kościoła Irlandyi. Katolicy równie jak wolnomyślni protestanci połączyli się tam, dla odrzucenia wszelkich układów, które niby zmuszono ludność katolicką przykładać się do zbogacenia protestanckiego kościoła. Właściciele gruntów, powiększey części ludzie, którzy więcey marnotrawią, niżby dozwolił mierny ich dochód, a którzy dla tego gnębią włościan, radziby jeszcze i dziesięcinę do którey nie mają żadnego prawa, zagarnąć do swojey kieszeni.— Ci zaś, których nie powoduje podobny interess, pragną aby rząd wziął dziesięciny na siebie, i dochód z niey, albo podzielił między duchowieństwo wszelkich wyznań, lub też zostawując wynagrodzenie duchownych parafiom, bogaty ten dochód obrócił na inne potrzeby.—Rząd naturalnie o obudwóch propozycyach na teraz ani chce słuchać, owszem zaymuje się planem, zabezpieczenia duchownym protestanckim jako wynagrodzenie za dziesięciny wieczney renty od wszystkich gruntów; czyli to przyjdzie do skutku niewiadomo.

— Wyjazd Pana Dedel do Hagi stał się dziennikowi *Kuryer* powodem do następujących uwag. »Uczucia wyrażone w nocie i memoryale konferencyi, podług zdania naszego są zupełnie słuszne i godne poszanowania; a spodziewamy się, że będą stósownie przyjęte i przyczynią się do złagodzenia przykrych dawnieyszych wrażeń. Często żałowaliśmy, że konferencya znalazła się spowodowaną do nieszczęsnego oświadczenia, iż niezezwoli na zmianę, któregokolwiek z 24 artykułów, i że już w tym względzie nie weydzie w żadne układy. Oświadczenie takowe względem samey konferencyi było nierozważne, gdyż sobie przezto przywłaszczała prawo rozkazywania dwom niepodległym narodom, a to sprzeciwia się prawidłom, podług ktorych sprawy tego rodzaju powinny bydź urządzane; a zarazem była surowa względem stron interessowanych bezpośrednio. Spodziewamy się, iż to było jedynie nierozwagą i że ściśleysze zastanowienie się, wykazało konieczność nieobstawania za dosłownem wykonaniem tego oświadczenia. — W istocie jeżeli mamy prawdziwe wiadomości, sądziémo żemy, że tak jest rzeczywiście, i że wszystkie strony są skłonne do spuszczenia cokolwiek z swoich pretensyj; szczególniey zaś spodziewamy się, że trudności względem żeglugi na wodach Hollandyi będą usunięte, a przynaymniey, że nastąpi modyfikacya tego artykułu. Załatwienie tego ważnego przedmiotu, przyczyni się głównie do rozproszenia obawy, iż pokóy Europy może bydź narażony. Bardzo życzyć należy, aby tak było, i aby przez trwałość pokoju handel i kredyt znowu się wzmogły.

— Dzienniki z Filadelfii dochodzące do dnia 16 Grudnia, zawierają wiadomości o wyspach Falskland, które są bardzo ważne dla okrę-

tów płynących koło przylądka Horn, a do których rząd w Buenos Ayres rości pretensyą. Obecnie Hamburczyk jest gubernatorem tych wysp. W mieysce pensyi oddano mu na własność jednę wyspę, z znaydującém się na niey bydłem i zwierzyną. Klimat jest zdrowy, ziemia żyzna, wody dostatek, zwierzyny mnóstwo i niema Indyanów na tych wyspach. — Dla obrony rybołowstwa ma stać zbroyny statek w porcie *Porta Luis*.

HISZPANIA.

MADRYT 2 Stycznia

— Do posłów angielskiego i pruskiego przybyli gońcy. Depesze pierwszego, ściągają się do rozstrzelanego wraz z Torijosem anglika Boyd, z którego powodu rząd angielski czyni naymocnieysze reklamacye. Depesze drugie (przywiózł także expedycye do posłów rossyjskiego i austryackiego) zawierały podobno oświadczenie króla Hollandyi względem nieprzyjęcia protokułów, z czego wróżą woynę. Niektórzy pokładają w niey wielkie nadzieje, są jednakże i tacy którzy zwracają uwagę na niebezpieczeństwa nieodłączne od jey wybuchnienia. Jenerał porucznik Don Vincent Gonzalo Morrenos za zasługi został mianowany gubernatorem Malagi. Xiążę Alajon znany z odbywanych przy boku królewskim przechadzek nocnych, mianowany jenerałem kapitanem w woysku; godność ta wyrównywa stopniowi marszałka Francyi. Mamy teraz 8 jenerałów kapitanów między temi Wellington i Beresford. Do liczby tey, nie należą jednakże xiążęta domu królewskiego. Nasza Gazeta ogłasza postanowienie z dnia 13 listopada, którem pozwolono Anglikom posiadać w Hiszpanii cmentarze. Te jednakże powinny bydź otoczone murem i nie mogą się na nich znaydować ani kościoły ani kaplice, ani żadne inne gmachy, oznaczające publiczne nabożeéstwo.

PORTUGALIA

LIZBONA 24 Grudnia.

— Don Minguel ciągle jest chory, ministrowie udają się często do Queluz a wczoray przybył tam nawet poseł hiszpański.

Od dnia 21 zawinęły do Tagu dwa pocztowe statki angielskie z depeszami. Vice hrabia Santarem natychmiast po ich przybyciu miał konferencyą z ministrem hiszpańskim. Przywiozły one także mowę króla angielskiego przy otworzeniu parlamentu, która jak się domyśleć można, niesprawiła bardzo przyjemnego wrażenia na Miguelistach, gdyż wyrażenie o popełnionych w Portugalii gwałtach przeciwko poddanym angielskim niebyło bardzo pochlebne. Przymuszona pożyczka postępuje bardzo powoli. Wszyscy zamiast zapłaty, żalą się na brak pieniędzy i zupełny upadek handlu; z tąd wynika że nic niewpływa, a Rząd zupełnie się omylił w wielkich nadziejach o tem działaniu.

SZWAYCARYA

NEFSZATEL 11 Stycznia.

— Sąd wojenny skazał w dniu 4 i 5. b. m. następujące osoby 1) Henryka Boiteux na śmierć i poniesienie kosztów; 2) Ludwika Vouga z Cortailled na 4 lata ciężkich robót; 3) Fryderyka Cornu z Corcelles na 4 miesięczne więzienie; 4) Henryka Nicoud z Corcelles na 3 miesiące więzienia; 5) Jana Henryka Devenoges na 6 miesięcy więzienia 6) Henryka Franciszka Devenoges na 6 miesięce więzienia; 7) Henryka Devenoges na 4 miesiące więzienia; 8) Ch. L. Momandon na 1 miesięczne więzienie; i 9) Alfonsa Napoleona Petitpierrem na karę śmierci; dla łagodzącycb okoliczności i okazanego żalu, ostatni polecony został łasce Nayjaśnieyszego Króla Jmci.

FRANCYA

PARYŻ 16 Stycznia.

— W wiadomym processie tak nazwanych *Przyjaciół ludu*, xięgarz Rillieux, który niestawił się do sądu, wskazany został *in contumatiam* na 4 lata więzienia.

— Przybyli tu xiążę Czetwertyński członek poselstwa rossyjskiego z Madrytu,— i dawny poseł seymowy Jan hrabia Ledóchowski.

— Onegdy J. K. Mość odbył kilkogodzinną radę ministrów.

— Wyszło teraz w Paryżu dziełko, dowodzące, że nikt bardziey, nad jenerała Lafayette zwanego weteranem wolności, sprawie jey niezaszkodził. (G. P. S.)

—Dwunastu burmistrzów i wszystkie legije tuteyszey gwardyi narodowey, dadzą dnia 28 bal w sali wielkiey opery na korzyść ubo-

gich, na którym król i królowa znaydować się będą.

BELGIJE

BRUXELLA 11 Stycznia.

— Król odebrał depesze które zapewniają utrzymanie pokoju. W skutku czego bateryе polowe i woyska mające zbliżyć się do granic hollenderskich, odebrały zaraz przeciwne rozkazy. Rząd belgiyski usunął xięcia Achillesa Miurata od dowództwa legii formującey się w Ath, którą stanowił już batalijon z 500 ludzi złożony. — *(Jnne wiadomości z poczty wczorayszey nic ważnego niezawierają chociaż dochodzą do 19 b. m. z Paryża.*

ANTWERPIA 4 Stycznia.

— Dzienniki tuteysze zapewniają, że ani hollenderskie ani francuzkie woyska nieczynią żadnych ruchów, z którychby można wnosić o nieprzyjacielskiém postępowaniu.

WŁOCHY.

RZYM 27 Grudnia.

— Edykt z dnia 15 b. m. można było uważać jako pierwszy stanowczy krok przeciwko legacyom: oczekiwano z natężeniem, czyli Bolonija przyjmie 21 nową procedurę sądową, lub czyli w razie przeciwnym trybunał apellacyjny przeniesiony będzie do Ferrary. Dzień 21 upłynął bezskutecznie, albowiem Prolegat Grassi nie ogłosił proklamacyi i złożył swóy urząd. Nie trzeba było więcey do dokonania anarchii. Mówią w prawdzie wiele o ruchach woyska; dotychczas jednak nieprzedsięwzięto nic stanowczego, z prowincyi donoszą nawet, że Bentivoglio przed rozpoczęciem kroków nieprzyjacielskich przybędzie do Rzymu i już jest w drodze. Jeżeliby się woyskom papieskim niepowiodło, w takim przypadku zdaje się że liczą na austryaków. Sądzą tu, że wielkie mocarstwa jedno zgodnie myślą o przywróceniu spokoju; trudno więc przypuścić, aby stawiono opór austryakom; i bydź może, iż konferencya w Rzymie powtórnie tak jak dawniey zakończy tę dramę.— Pomijając słuszność lub niesłuszność; czegożby bowiem obronić nieniezdołano! trudno zaprzeczyć, że prowincye postąpiły nieroztropnie, a świat częstokroć surowiey karze nieostrożność, niż zbrodnią. Rząd łatwiey teraz działać może, gdy często wspominana pożyczka przyszła do skutku.— Nominalny kapitał jey składa się z 3 milionów skudów czyli 16,200,000 franków. Mówią jednak, iż tylko 1,800,000 skudów będą wypłacone, gdyż pożyczka zawarta na 65 za sto a prowizya koszta podróży i inne xięcia Torlonia wynoszą 5f00. Pogłoski o sprawie tey rozszerzone były wczęści zupełnie mylnie, w części prawdziwe jak każdym przypadku sprawie, którą się świat cały zaymuje, o któréy każdy rozprawia, a którą zna tylko bardzo mało osób. Prawda, iż dawniey chciano zaliczyć większą pożyczkę. Niezgodzono się na to w Rzymie. Ztąd wynikło odwłekanie interesssu, i dom Rotszyldów zaprzestał interessu. Lecz interessa takowe, zawisły zawsze od konieczności z jedney, a od zysku z strony. Rozpoczęto znowu układy i z Rotszyldem zawarto. Tym sposobem obiaśnia się oświadczenie xięcia pokoju, a układ zawarty z innym nie dowodzi, aby przy nim niemiał udziału.

Doniesienia prywatne.

Dnia 28 stycznia 1832 r. została skradziona klacz z siodłem i uzdą, gniada wierzchowa lat ośm mająca bez żadney odmiany, wzrostu średniego, ktoby o takowey wiedział, lub widział przedającego, niechay da znać do kantoru Gazety Krakowskiey, za co przyzwoite odbierze wynagrodzenie.

Doniesienie teatralne.

We czwartek to jest dnia 2 lutego 1832 r. towarzystwo artystów dramatycznych będzie miało zaszczyt, przedstawić na móy benefis, dwie sztuki nigdy tu jeszcze niewidziane pierwszą dramat w 4ch aktach pod tytułem: *Czarny anioł* czyli *Szlachetne Rywalki*;

drugą krotochwilę ze śpiewami w jednym akcie oryginalnie przez L. R. napisaną, pod nazwiskiem: *Zawalenie się wieży ratuszney we Lwowie*, czyli *Kominiarz i młynarz.*

Jeżelibym widowiskiem tém, choć cokolwiek szanowney Publiczności wieczór uprzyjemnić zdołał, nic by mi więcey do życzenia nie pozostało. Pochlebiając sobie w tém niejaką nadzieją, że to nastąpi, ośmielam się nineyszą odezwą jak naypokorniey Ją zapraszać.

Jan Nep: Nowakowski.